

Οι αισιόδοξοι πιστεύουν ότι μια αξιόπιστη συμφωνία με τους δανειστές μπορεί να απογειώσει την οικονομία, οι ρεαλιστές θεωρούν ότι η ανάκαμψη θα είναι αργή και βασανιστική και οι απαισιόδοξοι βλέπουν ότι το τρενάκι της ανάπτυξης δεν θα φανεί στο ραντεβού του στην αποβάθρα

Ελληνική Οικονομία

ΤΟ ΜΑΚΡΥ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΥΦΕΣΗ

«Η στροφή του παραγωγικού προτύπου της χώρας προς τους εξωστρεφείς δυναμικούς κλάδους της οικονομίας δεν πρόκειται να συμβεί του χρόνου ή του παρακρόνου, θα πάρει δύο γενιές τουλάχιστον!» λέει στα «ΝΕΑ» ο επικεφαλής οικονομολόγος του ΣΕΒ Μιχάλης Μασουράκης. Στα χρόνια αυτά, προσθέτει, η χώρα θα πρέπει να παραμείνει δημοσιονομικά πειθαρχημένη, να κάνει όλες τις συμφωνημένες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, να πάψουν να προστατεύονται κλάδοι χαμηλής παραγωγικότητας, το μείγμα πολιτικής να αλλάξει προς την κατεύθυνση της μείωσης των φόρων για τους συνεπείς, άνθρωποι που θέλουν και μπορούν να τρέξουν τις ιδιωτικοποιήσεις. Μόνο εάν γίνουν όλα αυτά, πιστεύει ο Μασουράκης, θα δούμε τα επόμενα χρόνια υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης σε διατηρήσιμη βάση. «Διαφορετικά, καλντάρια και καλή τύχη!» λέει χαρακτηριστικά.

Βλέπουν ξέσπασμα

Αρκετοί στον επιχειρηματικό κόσμο εκτιμούν ότι από τα τέλη του 2016 θα δούμε ένα επενδυτικό ξέσπασμα που θα συνεχιστεί το 2017, ίσως και το 2018, με τη βοήθεια του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων και των δεκάδων μικρών και μεγαλύτερων εν υπνώσει επενδύσεων σε τομείς όπως ο τουρισμός, οι μεταφορές, τα logistics, η ενέργεια. Δεν αρκεί όμως ένα παροδικό τίναγμα στον πόλεμο κατά της ύφεσης, πόσο μάλλον όταν θα πρέπει να επιτευχθεί ο παράλογα υψηλός στόχος παραγωγής πρωτογενών πλεονασμάτων 6 δισ. ευρώ (3,5% του ΑΕΠ) από το 2018 και μετά, υπό τη διαμόρφωση πάντα σπάθης των

Σαν μια οδύσσεια, ένα «μακρύ ταξίδι της ημέρας μέσα στη νύχτα» παρομοιάζει ο επιχειρηματικός κόσμος τις περιπέτειες που περιμένουν τα επόμενα χρόνια την ελληνική οικονομία, ακόμη και αν κλείσει η αξιολόγηση.

Για τους αισιόδοξους, η οικονομία έχει συσσωρεύσει σημαντικό ανεκμετάλλευτο δυναμικό και μια αξιόπιστη συμφωνία με τους δανειστές μπορεί να την απογειώσει.

Για τους ρεαλιστές, η ανάκαμψη θα είναι αργή και βασανιστική, η ελληνική οικονομία δεν θα αντιδράσει σαν «συμπιεσμένο ελατήριο», όπως στην περίπτωση της Ιρλανδίας που πέρυσι

και οικονομολόγοι, αποτελούν την πολυπληθέστερη κατηγορία.

Αφελείς ωστόσο δεν είναι για να θεωρούν ότι αρκεί από μόνη της η αξιολόγηση για να ανθήσουν τα χαμόγελα και να επαληθευτεί η πρόβλεψη της Κομισιόν για ανάπτυξη 2,7% το 2017. Διότι τα ίδια τα μέτρα-κάβα θα συνιοτούν μια μόνιμη απειλή, ένα είδος ομηρείας της οικονομίας και κάθε φορά που αυτή θα αποκλίνει από τους στόχους θα υποχρεώνεται στη λήψη μέτρων, περιορίζοντας έτσι τους ελιγμούς κάθε κυβέρνησης και τους σχεδιασμούς ενός επενδυτή. Αυτός ακριβώς είναι και ο λόγος για τον οποίο αρκετοί πιστεύουν πως θα πάρει χρόνια για να πιστέψουν οι επενδυτές ότι η χώρα γύρισε οριστικά σελίδα και πως σε λίγο καιρό δεν θα ξανασυζητάμε τα ίδια.

Για τους ρεαλιστές, το ελατήριο της ελληνικής οικονομίας θα εκτιναχθεί κάμποσες φορές αλλά όντας σκουριασμένο από τις χρόνιες παθολογίες και τα οκτώ χρόνια ύφεσης δεν θα έχει την απαιτούμενη ορμή. Ακόμη και αν συμφωνηθεί η καλοδεχούμενη αναδιάρθρωση του χρέους, θα χρειαστεί τουλάχιστον μια δεκαετία με σταθερούς ρυθμούς ανάπτυξης άνω του 3% προκειμένου να επιστρέψουν

στο ΑΕΠ τα περίπου 60 δισ. ευρώ που έχουν χαθεί από το 2008 έως σήμερα. Όσο δεν δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για ένα άλμα επενδύσεων, μια διαρκής έκρηξη ανάπτυξης σε παραγωγικούς και εξωστρεφείς κλάδους, οι ρεαλιστές θεωρούν ουτοπία να πιστεύει κανείς πως οι θυσίες θα πιάσουν τόπο. «Ας το πούμε ξεκάθαρα, πρέπει ως χώρα να στρώσουμε κόκκινο χαλί στους επενδυτές, να δημιουργήσουμε ένα φιλικό περιβάλλον στο επιχειρείν, να μειώσουμε τους φόρους, όπως και τον υπερτροφικό δημόσιο τομέα. Τίποτα από αυτά δεν έχει γίνει!» λέει στα «ΝΕΑ» ο πρόεδρος του ΣΕΒ Θεόδωρος Φέσσας.

Οι καλύτερες ημέρες

Βλέπουν τη ραγδαία πτώση από το 2009 έως σήμερα να τα διαδέχεται μια αργή και βασανιστική ανάκαμψη,

χρήματα από τα στρώματα θα πέσουν στην κατανάλωση, τα μισά ωστόσο θα τα τρώνε οι φόροι και οι καλύτερες ημέρες θα μετατίνονται πάντα «για τον χρόνο».

Βάζουν ως ορίζοντα για την πολυπόθητη άνοιξη τα μέσα της δεκαετίας του 2020 για να μπορούμε να πούμε, όπως λένε, ότι αλλάζει το παραγωγικό μοντέλο και μπαίνουν οι βάσεις για μια απογειώση της οικονομίας με πραγματική τιθάσευση της ανεργίας, άρα και σοβαρές επιπτώσεις στο Ασφαλιστικό και στο κράτος πρόνοιας.

ΤΟΥ ΠΙΩΡΓΟΥ ΦΙΝΤΙΚΑΚΗ

έγραψε ρυθμό ανάπτυξης 7,8%, τον μεγαλύτερο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Και για τους απαισιόδοξους, το τρενάκι της ανάπτυξης δεν θα φανεί στο ραντεβού του στην αποβάθρα, η κατάσταση στην οικονομία θα παραμένει ρευστή, μια στάσημι μίζερια θα μας ακολουθεί για χρόνια, άγνωστο για πόσα, δίχως αυτό να σημαίνει δραχμή.

Η αξιολόγηση

Στην προσπάθεια να φανταστεί κανείς την ελληνική οικονομία έπιπτα από μερικά χρόνια, εφόσον φυσικά κλείσει η αξιολόγηση και δεν οδηγηθούμε σε ολέθριο πτωγήρισμα, οι ρεαλιστές, μεταξύ των οποίων όσοι κρατούν το τιμόνι κάποιες επιχειρήσεις ή θεσμικού φορέα καθώς

μέτρων - ρεζέρβα. Το κλίμα είναι μια πολύ σημαντική παράμετρος, αλλά από μόνο του δεν φθάνει. Χρειάζονται τεκτονικές αλλαγές, από τη Δημόσια Διοίκηση έως τη δραστική μείωση των φόρων, προκειμένου να είναι διατηρήσιμο ένα επενδυτικό σοκ, όπως τα 100 δισ. ευρώ που σύμφωνα με τον ΣΕΒ και το ΙΟΒΕ χρειάζεται να προσελκύσει η οικονομία για να καλύψει την κατάρρευση στα χρόνια της ύφεσης. Ποιος θα τις κάνει όμως;

«Η ανάπτυξη μέσα από συνεχείς και βασανιστικές αξιολογήσεις θα πάρει πολύ παραπάνω από πέντε χρόνια προκειμένου να επανέλθουμε στα επίπεδα του 2008. Χονδρικά, χωρίς βοήθεια από κούρεμα χρέους, φθάνοντας στο 2020 δεν θα έχουμε ανακτήσει παρά ένα 5% του ΑΕΠ, άρα θα είμαστε ακόμη κατά 20% κάτω από τα επίπεδα του 2008» πιστεύει ο Κώστας Μίλας, καθηγητής Χρηματοοικονομικών στο Πανεπιστήμιο του Λίβερπουλ.

Καμία απογείωση

Απαισιόδοξος είναι ο σύμβουλος επιχειρήσεων Γιώργος Προκοπάκης: «Χείρ δυσάρεστο αυτό που θα πω, αλλά με την προϋπόθεση ότι το Μνημόνιο θα εφαρμοστεί με επιτυχία, θέλουμε 10-12 χρόνια για να ξαναδούμε τα μεγέθη του ΑΕΠ του 2008». Διαφωνεί με το σενάριο ότι η ελληνική οικονομία θα αντιδρά-

σει σαν ιρλανδικό ελατήριο, μιλά για αργή πορεία ανάκαμψης που θα εξαρτηθεί από τη μετατροπή της Ελλάδας σε πόλο επενδύσεων και εκτιμά ότι το 2020 είναι πολύ κοντά για να έχουμε δει την οποιαδήποτε απογείωση.

«Το ζήτημα των επενδύσεων που λογικά θα ακολουθήσει το κλείσιμο της αξιολόγησης απλώς θα δώσει περιθώριο 1-2 ετών για να αλλάξουν μια σειρά από παθογένειες. Να μειωθούν οι φόροι, να εκσυγχρονιστεί το κράτος, να στηθεί ένα στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης, να επιταχυνθούν οι ιδιωτικοποιήσεις. Αν όλα αυτά δεν συμβούν, ας ετοιμαστούμε να διαχειριστούμε τη μίζερια μας, βαφτίζοντας πλυσίσιους όσους έχουν εισοδήματα πάνω από 10.000 ευρώ» λέει ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Πειραιά Μιχάλης Γκλεζιάκος.

Το ερώτημα επομένως που βρίσκεται στα χείλη όλων είναι ποιος θα φέρει τις πολυπόθητες επενδύσεις στην Ελλάδα. Διότι οι επενδυτές δεν είναι σαν παραγγελία από delivery, δεν έρχονται με ένα τηλεφώνημα, θέλουν χρόνο για να πεισθούν. Στο πιο απαισιόδοξο, η συλλογιστική αυτή λέει ότι ακόμη και αν η Ελλάδα γίνει η περισσότερο μεταρρυθμισμένη χώρα στον κόσμο, καταφέρει και επιτυχάνει κάθε χρόνο πρωτογενή πλεονάσματα 3,5%, λίγοι θα βρεθούν να πιστέψουν ότι έχει γυρίσει ορι-

στικά το παιχνίδι, διότι πολύ απλά έχει χαθεί η εμπιστοσύνη, η χώρα είναι συνώνυμο του αποτυχημένου κράτους.

Οικονομική νύχτα

Σε αυτή τη χώρα η ανάπτυξη έρχεται πάντα από τον χρόνο λέει η Χριστίνα Σακελλαρίδου, πρόεδρος του Πανελληνίου Συνδέσμου Εξαγωγέων. «Σαν να ζούμε το ομώνυμο θεατρικό έργο του Ευγένιου Ο' Νιλ "Το μακρύ ταξίδι της ημέρας μέσα

Οι μεγάλες αλλαγές ακόμη και αν ξεκινήσουν αύριο σε μια οποιαδήποτε οικονομία, όχι μόνο σαν την ελληνική που έχει χρέος ανεπτυγμένης χώρας αλλά ΑΕΠ αναπτυσσόμενης, θέλουν χρόνια για να ανθήσουν, λένε οι ειδικοί

στη νύχτα", έτσι και στην Ελλάδα βιώνουμε εδώ και οκτώ χρόνια το ταξίδι μιας μακράς οικονομικής νύχτας προς την προσδοκία μιας καλύτερης ημέρας που συνεχώς μετατίθεται» λέει η Σακελλαρίδου. Πιστεύει ότι η προσδοκία ανάκαμψης για το 2017 συνοδεύεται από πολλούς αστερίσκους, με μόνιμο ζητούμενο την εδραίωση κλίματος κανονικότητας και σταθερότητας.

Τα στελέχη της αγοράς παραπέμπουν σε τραπεζικές μελέτες (Eurobank) ότι για να αυξηθούν οι

επενδύσεις από το 11,6% του ΑΕΠ το 2015 στο 19% το 2020 χρειάζεται η χώρα να τρέχει με ετήσιο ρυθμό 3,3%, ο φορολογικός συντελεστής για τις επιχειρήσεις να μειωθεί από το 29% στο 22%, το μέσο πραγματικό επιτόκιο να υποχωρήσει στο 4% και τα δάνεια προς τον ιδιωτικό τομέα να αυξάνονται με μέσο ρυθμό 2%. Μέχρι στιγμής οι επιδόσεις αυτές βρίσκονται πολύ μακριά από τον στόχο.

Επομένως; Επομένως, πέραν των φόρων που θα είναι το μόνο άμεσο, στη μετά αξιολόγηση εποχή κάποιες μεταρρυθμίσεις θα τρέξουν, άλλες όμως όχι, ο χρόνος κατά τον οποίο θα δρομολογη-

θούν μαζικές επενδυτικές πρωτοβου-

λίες θα παραμένει το ζητούμενο, όπως

και με ποιόν τα λεφτά θα συμβεί αυτό

το μικρό θαύμα.

Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο η αγορά αντιμετωπίζει με επιφύλαξη την εκτίμηση της «συμμάχου» Κομισιόν που στην προηγούμενη εαρινή της έκθεση πρόβλεψε ότι αν η Ελλάδα ψηφίσει τα μέτρα θα γνωρίσει από το 2017 τη μεγαλύτερη επενδυτική έκρηξη σε όλη την Ευρώπη. Διότι δεν απαντά στο κρίσιμο ερώτημα πώς θα συμ-

βεί αυτό, παρά παραπέμπει αόριστα στα σημαντικά οφέλη που θα επιφέρει η έγκαιρη ολοκλήρωση της αξιολόγησης (επαναφορά waiνερ για τις τράπεζες, ένταξη ελληνικών ομολόγων στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης, σταδιακή άρση των capital controls). Σενάρια που ο επιχειρηματικός κόσμος ακούει να επαναλαμβάνονται σταθερά τα τελευταία χρόνια, δυστυχώς χωρίς να επιβεβαιώνονται. Χείρ κάπως παράδοξο, σχολιάζει στέλεχος της βιομηχανίας, να περιμένει κανείς ότι οι επενδύσεις που υποχωρούν σταθερά εδώ και εννέα χρόνια (με εξαίρεση το 2014) θα σημειώσουν αλματώδη αύξηση όχι μόνο το 2017 αλλά και τα επόμενα χρόνια μόνο και μόνο επειδή θα βελτιωθεί το κλίμα.

Το πρόβλημά μας άλλωστε είναι δομικό. Κατά τον Νίκο Βέττα, πρόεδρο του ΙΟΒΕ, η ύφεση στη χώρα μας ήταν σχεδόν διπλάσια σε διάρκεια και βάθος από ό,τι θα μπορούσε να ήταν, λόγω της μισθικής πολιτικής διαχείρισης, της έλλειψης συναίνεσης για αλλαγές και τα συνακόλουθα της ακραίας αβεβαιότητας. Αυτή η «επιπέλον ύφεση», όπως λέει, μπορεί να αντιστραφεί και να εκδηλωθεί ως συσσωρευμένο και υψηλό δυναμικό ανάπτυξης τα επόμενα χρόνια, της τάξης του 2%-3% ετησίως, αλλά μόνο αν επέλθει αξιοπιστία και σταθερότητα στην οικονομική πολιτική.

Αθήνα, 5 Μαΐου 2016

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ Κ. ΑΛΕΞΗ ΤΣΙΠΡΑ

Αξιότιμε κύριε Πρωθυπουργέ,

Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΑΟΕΑΠ και οι 18.500 ασφαλισμένοι του, εκφράζουν την πλήρη αντίθεσή τους στο Ασφαλιστικό Σχέδιο Νόμου, το οποίο με πρωτοφανή αναλγησία διαλύει τον ήδη παραπαιόντα κλάδο των ΜΜΕ και την Ενημέρωση και οδηγεί ακόμα περισσότερους εργαζομένους του Τύπου στις μαύρες λίστες της ανεργίας και της εξαθλίωσης.

Με τις διατάξεις του νομοσχεδίου καταργείται το Αγγελιόσημο, ο βασικός πόρος χρηματοδότησης του ΕΑΟΕΑΠ και του ΕΤΑΠ-ΜΜΕ που αποτελεί και εκέγγυο για την ελεύθερη Ενημέρωση, χωρίς να υπάρχει απολύτως καμία πρόβλεψη για το μέλλον δεκάδων χιλιάδων ασφαλισμένων.

Οι εργαζόμενοι στα ΜΜΕ, που πλήττονται ήδη περισσότερο από κάθε άλλο κλάδο από την ανεργία (υπερβαίνει το 45%) και την ανασφάλεια, διαπιστώνουν με τον πλέον τραγικό τρόπο ότι το ασφαλιστικό νομοσχέδιο εντάσσει το ΕΤΑΠ-ΜΜΕ τους στο νέο Υπερταμείο-ΕΦΚΑ, χωρίς να προκρίψει απολύτως οποιοδήποτε δημοσιονομικό όφελος. Αντίθετα φορτώνει τον κρατικό προϋπολογισμό με ετήσια επιβάρυνση τουλάχιστον 175 εκατ. Ευρώ!

Για τον ΕΑΟΕΑΠ μάλιστα δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για το τι θα γίνει με τους ασφαλισμένους του.

Μάλιστα, ο υπουργός Εργασίας Γιώργος Κατρούγκαλος, ακόμα και αυτήν την ύστατη στιγμή που το νομοσχέδιο βρίσκεται στην τελική ευθεία για την ψήφισή του, δεν είναι σε θέση να αιτιολογήσει την ένταξη του ΕΤΑΠ-ΜΜΕ στον ΕΦΚΑ, όπως και την κατάργηση του βασικού πόρου του,

του Αγγελιόσημου, αρκούμενος μόνο στο στερεότυπο ότι το πρώτο γίνεται για λόγους «ισονομίας και δικαιοσύνης» (!) και το δεύτερο «επειδή το ζητούν οι δανειστάτες».

Επιπλέον, ο υπουργός Εργασίας δεν εξηγεί πώς η κυβέρνηση έλαβε μια τόσο σημαντική απόφαση για το ΕΤΑΠ-ΜΜΕ, αλλά και για να αφήσει κυριολεκτικά στον δρόμο, χωρίς ιατροφαρμακευτική-νοσοκομειακή περίθαλψη, επικύρωση και πρόνοια, περίπου 18.500 ασφαλισμένους του ΕΑΟΕΑΠ, δίχως μάλιστα να έχει προηγηθεί οποιαδήποτε αναλογιστική μελέτη.

Οι δανειστάτες, τους οποίους ο υπουργός Εργασίας επικαλείται, έχουν συμφωνήσει με την κυβέρνηση στον περιορισμό των ετήσιων μεταβιβάσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό προς το συνταξιοδοτικό σύστημα.

Όμως, στην περίπτωση των Ταμείων Τύπου (ΕΤΑΠ-ΜΜΕ, ΕΑΟΕΑΠ, ΤΕΑΣ), συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο!

Συγκεκριμένα:

- Κατά το μέρος που το Αγγελιόσημο υποκαθιστά την άμεση κρατική χρηματοδότηση, η κατάργησή του και η μετάβαση σε σύστημα τριμερούς χρηματοδότησης θα επιβαρύνει άμεσα το ελληνικό κράτος με πρόσθετες δαπάνες, από τις οποίες μέχρι σήμερα απαλλάσσεται.
- Κατά το μέρος που το Αγγελιόσημο υποκαθιστά τις εργοδοτικές εισφορές, η κατάργησή του θα επιβαρύνει και το Δημόσιο, το οποίο με την ιδιότητα του εργοδότη (ΕΡΤ ΑΕ, ΑΠΕ-ΜΠΕ, γραφεία Τύπου κ.λπ.) θα υποχρεωθεί να καταβάλλει εφεξής πλήρεις εργοδοτικές εισφορές.
- Από την άλλη πλευρά, η κατάργηση του Αγγελιόσημου και η θέριση εργοδοτικής εισφοράς για τους εργαζομέ-

νους στον Τύπο, θα προκαλέσουν ραγδαία αύξηση του εργοδοτικού κόστους, με συνακόλουθα την περαιτέρω αύξηση των απολύσεων προσωπικού και το κλείσιμο ΜΜΕ.

Ποια είναι λοιπόν αυτή η τόσο επιβεβλημένη ανάγκη, που σε μια χώρα με δείκτη ανεργίας στο 24% εισάγονται νομοθετικές ρυθμίσεις με μόνο βέβαιο αποτέλεσμα την κατάργηση θέσεων εργασίας και την κατάρρευση της Ενημέρωσης, βασικού πυλώνα της Δημοκρατίας;

Κύριε Πρωθυπουργέ,

Δημοσιονομικά και ασφαλιστικά δεν είναι ορθολογικό να καταργείται ένα επιτυχημένο εναλλακτικό μοντέλο χρηματοδότησης της κοινωνικής ασφάλισης, που σήμερα δεν κοστίζει απολύτως τίποτα στο Δημόσιο, προκειμένου να αντικατασταθεί από ένα σύστημα με υψηλό δημοσιονομικό κόστος (περίπου 1,8 δισ. ευρώ στα αμέσως επόμενα λίγα χρόνια).

Το σχέδιο νόμου, ως προς τα Ταμεία Τύπου, στερείται λογικής, στερείται μακροοικονομικής στρατηγικής αλλά και συνταγματικής νομιμότητας.

Το συμπέρασμα που προκύπτει αβίαστα είναι πως το μόνο για το οποίο ενδιαφέρεται βραχυπρόθεσμα η κυβέρνηση είναι η υπαρπηγή και των εναπομεινάντων αποθεματικών του ΕΤΑΠ-ΜΜΕ ύψους περίπου 1 δισ. ευρώ, προκειμένου να επιβιώσει για λίγους μήνες το νέο ελλειμματικό Υπερταμείο και να διευκολυνθούν συγκεκριμένα επιχειρηματικά συμφέροντα.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΕΑΟΕΑΠ